

Tribina

Državna škola za javnu upravu

UDK 35.07:37(497.5)(047)

U Vijećnici Hrvatske gospodarske komore održana je 30. svibnja 2011. tribina Instituta za javnu upravu pod naslovom *Državna škola za javnu upravu*. Skup je moderirala mr. sc. Goranka Lalić Novak, predavačica na Društvenom veleučilištu u Zagrebu. Prisutne je pozdravila glavna tajnica Instituta za javnu upravu Slavica Banić. Tribini su prisustvovali članovi Instituta te brojni službenici tijela državne uprave i lokalne samouprave. Uvodno izlaganje održala je prof. dr. sc. Gordana Marčetić, izvanredna profesorica Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a Veljko Mudrić, tajnik Ministarstva za zaštitu okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i privremeni ravnatelj Državne škole za javnu upravu, predstavio je novoosnovanu instituciju.

Profesorica Marčetić na početku svog izlaganja *Obrazovanje državnih službenika – problem ili rješenje?* ističe potrebu razlikovanja obrazovanja od usavršavanja javnih službenika. Obrazovanje se provodi u formalnim obrazovnim i akademskim institucijama, a usavršavanje i osposobljavanje tijekom službe (*in-service training*). Termin *izobrazba* kojim se koristi hrvatsko službeničko zakonodavstvo Marčetić drži sadržajno i terminološki nejasnim. Na više i najviše službeničke položaje moraju doći profesionalci sposobni obavljati složene poslove poput izrade strategija, *policy* programa, nacрта propisa, postavljanja standarda, razvijanja međuresorske suradnje. Zbog toga većina razvijenih zemalja uvodi sustave obrazovanja i osposobljavanja službenika nakon 1960-ih, posebice Francuska i Njemačka koje danas imaju razgranate mreže visokih škola, fakulteta i instituta za javnu upravu (npr. *École Nationale d' Administration* u Francuskoj i *Deutsche Hochschule für Verwaltungswissenschaften Speyer* u Njemačkoj).

Dok kontinentalnoeuropski krug zemalja (u koji spada i Hrvatska) ima karijerni sustav i naglasak stavlja na obrazovanje za visoke upravne polo-

žaje, anglosaksonske zemlje primjenjuju sustav radnih mjesta u kojem u upravi rade osobe različitih struka i težište je na specijaliziranim vještinama i stručnom usavršavanju tijekom službe. Od 1990-ih očituje se trend približavanja tih sustava: karijerni sustav usvaja programe kontinuiranog usavršavanja, a sustav radnih mjesta programe upravnog obrazovanja. U većini tranzicijskih zemalja zbog manjka strateških, financijskih, personalnih i inih kapaciteta programi obrazovanja i osposobljavanja službenika tek su u fazi nastanka.

Kroz povijesni razvoj upravnog obrazovanja u Hrvatskoj dominira pravno usmjerenje, koje, ističe Marčetić, nije dostatno za rješavanje suvremenih upravnih problema. Danas se u Hrvatskoj u sklopu nekoliko veleučilišta i pravnih fakulteta izvode trogodišnji dodiplomski upravni studiji (BA). Dvogodišnji poslijediplomski specijalistički i trogodišnji doktorski studij *javnog prava i javne uprave* na Sveučilištu u Zagrebu mogu upisati samo diplomirani pravnici i politolozi. Zbog političkog nerazumijevanja važnosti cjelovitog upravnog obrazovanja i neprepoznavanja ozbiljnosti problema s kojima se svakodnevno susreću državni službenici, Hrvatska je posljednja europska država koja još uvijek nema vertikalno prohodni sustav upravnog obrazovanja po formuli 3 + 2 + 3, u kojoj je srednja karika diplomski upravni studij, multidisciplinarnog usmjerenja (s politološkim, ekonomskim, upravno-tehničkim, metodološkim i praktičnim sadržajima), koji bi se održavao na nezavisnoj instituciji ili sveučilišnom odjelu u sklopu Pravnog fakulteta u Zagrebu. Takav bi studij, zaključno ističe Marčetić, trebalo vezati za sustav zapošljavanja u državnoj i lokalnoj upravi. On ne bi bio konkurencija Državnoj školi za javnu upravu jer je njezina uloga provođenje specijaliziranih programa usavršavanja službenika radi stjecanja posebnih vještina za specifične potrebe njihovih radnih mjesta.

Veljko Mudrić ukratko je predstavio Državnu školu za javnu upravu. Jedan od ciljeva Akcijskog plana za provedbu Strategije razvoja ljudskih potencijala u državnoj službi iz 2010. jest osnivanje Državne škole za javnu upravu. Europska komisija u svom je posljednjem izvješću o napretku Hrvatske naglasila nekoordiniranost programa usavršavanja službenika. Vlada je stoga krajem 2010. uredbom osnovala Državnu školu za javnu upravu kao javnu ustanovu. Primarna aktivnost Škole je osposobljavanje oko 5.890 rukovodećih državnih službenika, za koje se do sada prijavilo oko 300 službenika. Program osposobljavanja traje oko godinu dana i provodit će se trosemestralno. U prvom semestru provodit će se dvodnevni seminari obvezni za sve polaznike. Na njima bi se trebale stjecati menadžerske vještine i znanja iz različitih područja: vodstvo i upravljanje, razvoj javnih politika, strateško planiranje i upravljanje, upravljanje financijama, kon-

trola i revizija, razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, osobni razvoj. U drugom semestru polaznici će pohađati specijalistički petodnevni trening iz jednog od pet područja nakon čega će izraditi studije slučaja. Treći semestar obuhvaćat će rasprave u grupama, prezentaciju studija slučaja, završnu konferenciju i podjelu certifikata polaznicima. Kasnije bi se takav program osposobljavanja trebao proširiti i na lokalne službenike. Mudrić je završno istaknuo da će Škola nastojati koristiti *know-how* Pravnog fakulteta, Fakulteta političkih znanosti i Ekonomskog fakulteta u Zagrebu te je zamolio za podršku, savjete i mišljenje svih zainteresiranih za rad Škole.

Uslijedila je zanimljiva rasprava. Slavica Banić postavila je pitanje daljnje sudbine Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje pri Ministarstvu uprave koji provodi državne stručne ispite te specijalizirane tečajeve usavršavanja, kao i agencija koje osposobljavaju službenike za upravljanje projektima i korištenje pretpristupnim fondovima EU. Mudrić je naglasio da Državna škola neće preuzimati provedbu takvih programa, već će s tim institucijama uspostaviti suradnju. Marčetić je dodala da treba zadržati decentralizirane programe osposobljavanja u pojedinim ministarstvima koje je potrebno koordinirati na razini Vlade. Mnogi od sudionika tribine isticali su problem nepostojanja visokoobrazovne institucije za javnu upravu, zbog čega osoba s visokom stručnom spremom primjerice kemijske struke ima prednost u zapošljavanju i napredovanju na rukovodeća službenička mjesta pred osobom koja je završila trogodišnji upravni studij. Potrebno je u pravilnike o unutarnjem redu tijela državne uprave uvesti sistematizaciju za upravne prvostupnike te iz njih izostaviti naznaku »pravno ili drugo slično usmjerenje« koja stoji u odredbi o potrebnom stupnju stručne spreme za prijam na rukovodeće službeničko mjesto. Visokoškolsko upravno obrazovanje i suvremena menadžerska znanja stečena osposobljavanjem (projektni i financijski menadžment, strategijsko upravljanje, upravljanje ljudskim potencijalima itd.) trebaju postati formalnim uvjetima za zapošljavanje odnosno napredovanje službenika.

Daria Dubajić*

* Daria Dubajić, znanstvena novakinja na znanstvenom projektu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske *Europeizacija hrvatske javne uprave: utjecaj na razvoj i nacionalni identitet* (scientific researcher on the project financed by the Ministry of Science, Education, and Sports of the Republic of Croatia *Europeanisation of the Croatian Public Administration: Influence on Development and Identity*, email: daria.dubajic@gmail.com)